СЕКЦІЯ 3.
ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Штогрин Г.С.
к.е.н., с.н.с.
Інститут землекористування НААН України
м. Київ, Україна

МЕТОДОЛОГІЯ ПЛАНУВАННЯ СТАЛОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ НА РІЗНИХ РІВНЯХ УПРАВЛІННЯ

Планування використання та охорони земель є первинною відносно решти функцій державного управління земельними ресурсами, оскільки прийняті у процесі її реалізації рішення визначають характер здійснення всіх інших функцій управління. Планування являє собою діяльність уповноважених органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо створення та впровадження перспективних програм (схем) використання та охорони земельних ресурсів з урахуванням екологічних, економічних, історичних, географічних, демографічних та інших особливостей конкретних територій, а також стосовно прийняття на їх основі відповідних рішень. До основних функцій планування належать: прогнозування, визначення цілей, моделювання, програмування.

Планування використання земель здійснюється відповідно до норм глави 30 Земельного кодексу України [1]. Воно є складовою Генеральної схеми планування території України, затвердженої Законом України від 7 лютого 2002 р. Генеральна схема планування території України визначає пріоритети та концептуальні рішення планування і використання території країни, вдосконалення системи розселення та забезпечення сталого розвитку населених пунктів, розвитку виробничої, соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури, формування національної екологічної мережі.

Отже, державне планування використання земель України - важливий та необхідний елемент системи регулювання суспільних відносин у цій галузі. Його завдання полягає в забезпеченні оптимального розподілу земель між сферами виробництва та інших народногосподарських потреб, максимальному збереженні земель сільськогосподарського призначення, особливо найбільш цінних сільськогосподарських угідь.

Завданням планування використання земель є також залучення до сільськогосподарського обігу земельних ділянок, які не використовуються за цільовим призначенням, постійне підвищення їх родючості, здійснення протерозійних і протиселевих заходів, створення умов для рекультивації земель, охорони їх від забруднення та засмічення. Для вирішення цих завдань розробляються загальнодержавні та регіональні програми використання та охорони земель.

Методика планування використання і охорони земель здійснюється на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. У системі

землевпорядної документації генеральні і регіональні схеми землеустрою адміністративно-територіальних одиниць, а також галузеві схеми землеустрою з передплановими і передпроектними документами є сполучною ланкою між плануванням і організацією використання та охорони земель на відповідному рівні, слугують подальшою основою для розробки проектів землеустрою.

Згідно із земельним законодавством основними завданнями планування є:

- забезпечення планомірного пропорційного розвитку суспільства, подальший розвиток продуктивних сил, вдосконалення виробничих відносин;
- підвищення матеріального і культурного рівня життя людей і якнайповніше задоволення потреб суспільства;
- забезпечення збалансованого розвитку всього суспільного виробництва в галузевому і територіальних розрізах з урахуванням наявного ресурсного потенціалу.

Важливого значення для планування використання земель набуває природно-сільськогосподарське районування та зонування земель. Вони становлять нові правові явища в земельному законодавстві України [2]. Природно-сільськогосподарське районування земель є поділом території з урахуванням природних умов і агробіологічних вимог сільськогосподарських культур. Воно допомагає скласти чітке уявлення про характер земель, їх необхідне та доцільне використання, продуктивність та дає можливість швидко, економічно і досить повно оцінити потенційні можливості земельних ресурсів відповідної території.

Планування використання земель є центральною ланкою в загальній системі управління земельними ресурсами. Його функції полягають в ухваленні планових рішень, які, будучи сформованими у план, набувають директивного й адресного характеру. На відміну від планування, в результаті прогнозування отримують результат, що містить різні варіанти прогностичних висновків.

Список використаних джерел

1. Земельний кодекс України : Закон України від 25 жовт. 2001 р. № 2768-III [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/go/2768-14.
2. Дорош О.С. Теоретико-методологічні засади територіального планування землекористування: [монографія]. Херсон: Грінь Д.С., 2012. 434 с.

Methodology for planning sustainable land use and protection at different levels of management

Abstract*. The study examines the methodology for planning the sustainable use and protection of land at the national, regional, and local levels, which involves a comprehensive approach to land resource management. In particular, emphasis is placed on integrated planning that harmonizes the economic, environmental, and social aspects of land use while ensuring its rational exploitation without harming the environment. Special attention is given to coordination between different levels of governance, facilitating the alignment of strategic state policy decisions with practical measures at the local level.*

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції

19 грудня 2024 року

Конференцію присвячено пам'яті Леоніда Яковича Новаковського, академіка НААН України, доктора економічних наук, професора, Почесного землевпорядника України, Заслуженого діяча науки і техніки України

Київ 2025

УДК 332.36

Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 грудня 2024 р.). Київ : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2025. 103 с.

Видання містить матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи». Тематика конференції відображає комплексність, міждисциплінарність і багатовекторність проблем формування сталого землекористування та інноваційних підходів до їх вирішення. У тезах доповідей учасників представлено технічні, організаційні, економічні, екологічні та соціальні засади забезпечення формування сталого землекористування.

Матеріали збірника будуть корисними для фахівців у сфері землеустрою, геодезії, картографії, містобудування, геоінформаційних технологій та ін.

The publication contains materials of the V International scientific-practical conference "Formation of sustainable land use: problems and prospects". The theme of the conference reflects the complexity, interdisciplinarity and multi-vector nature of the problems of sustainable land use formation and innovative approaches to their solution. The participants' reports present the technical, organizational, economic, environmental and social principles of ensuring the formation of sustainable land use.

The materials of the collection will be useful for specialists in the field of land management, geodesy, cartography, urban planning, geographic information technologies, etc.

Матеріали подано в авторській редакції

Materials are submitted in the author's edition

Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту землекористування Національної академії аграрних наук України
(протокол № 2-2 від 24 лютого 2025 р.)

ISBN 978-617-8571-19-1

© Інститут землекористування НААН України, 2025
The Institute of Land Management of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, 2025